

Valtuustoaloitteen aihe

Huuhtimäen tuulivoimahankkeen osayleiskaavan valmistelun keskeyttäminen sekä Suur-Savon Sähkö Oy:n kanssa tehdyn kaavoitusta koskevan sopimuksen purkaminen.

Valtuustoaloitteen tavoite

Esitämme, että Kangasniemen kunta käsittelee ja hyväksyy tämän aloitteen Huuhtimäen tuulivoimahankkeen osayleiskaavan valmistelun keskeyttämisestä. Hyväksynnän jälkeen kunta purkaa Suur-Savon Sähkö Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen kaavoituksen käynnistämisestä ja yhteistyöstä.

Päätös perustuu Huuhtimäen hankkeen 1) vähäiseen taloudelliseen hyötyyn, 2) hankkeen ympäristöarviointiohjelmassa ja -selvityksissä ilmenneisiin haittoihin, (3) asukaskyselyn tuloksiin ja 4) riittämättömistä purkuvakuuksista aiheutuvaan taloudelliseen riskiin, jotka osoittavat hankkeen olevan toteuttamiskelvoton sekä ristiriidassa kunnan imagon ja strategian kanssa.

Perustelut**1. Vähäiset taloudelliset ja työllistävät hyödyt**

Huuhtimäen hankkeen kiinteistöveroehyöty olisi Kangasniemen kunnalla vuosittain vain 70 000 euroa, mikä alentaisi kunnallisveroprosenttia laskennallisesti ainoastaan 0,09 %. Jokaista kuntalaista kohti jyvitettyä se tarkoittaisi 0,27 euron viikkorahaa eli 14 euroa vuodessa.

Tuulivoimahankkeiden paikallinen työllistävä vaikutus on yleensä vähäistä ajoittuen vain rakennusvaiheeseen. Rakennusurakointi hoituu usein ulkopuolisella työvoimalla. Toiminta-aikana tuulivoima-alue työllistäisi vain yhden huoltomiehen.

Tuulivoiman mukanaan tuomista väitetyistä investoinneista ei ole juurikaan näyttöä. Sen sijaan Huuhtimäen hankealueella sekä lähialueilla on lykätty erilaisia investointeja jo nyt hankkeen takia. Taloudellisista hyödyistä tulisi vähentää myös hankkeen aiheuttamat taloudelliset menetykset.

2. Huuhtimäen hankkeen YVA:ssa ilmenneet haitat

Hankkeen YVA-selostuksen keskeisimmät ongelmat ja puutteet ovat 1) ihmisiin kohdistuvien vaikutusten sivuuttaminen (ks. liite 1, kohta 1), 2) paikallisten mielipiteiden ja lausuntojen sivuuttaminen (ks. liite 1, kohta 2), 3) hankkeen kielteiset vaikutukset ympäristön nykytilaan (ks. liite 1, kohta 3), 4) haittavaikutusten kohdentuminen samoihin kuntalaisiin (ks. liite 1, kohta 4), 5) virheelliset melumallinnukset (ks. liite 1, kohta 5), 6) virheelliset havainnekuvat (ks. liite 1, kohta 6), 7) saavutettavuusselvityksen mukaan alueelle johtavat tiestö ei mittavista muokkaustoimenpiteistä huolimatta mahdollistaisi välttämättä hankealueen rakentamista ((ks. liite 1, kohta 7), 8) puutteelliset linnusto- ja muut selvitykset (ks. liite 1, kohta 8), 9) uhka arvokkaille pienvesikohteille (ks. liite 1, kohta 9).

3. Asukaskyselyn tulos

Hankkeella ei ole Kangasniemellä sosiaalista hyväksyntää: asukaskyselyn mukaan vastaajien kokonaisnäkemys Huuhtimäen hankkeesta on 71-prosenttisesti kielteinen (71 %).

Vastanneista 72 % pitää hyvänä vaihtoehtona sitä, ettei Huuhtimäen hanke toteudu ollenkaan. Vastanneista 70 % pitää huonona vaihtoehtona sitä, että Huuhtimäki toteutuisi.

4. Riittämättömistä purkuvakuuksista aiheutuva suuri taloudellinen riski kunnalle

Huuhtimäen purkuvakuudet ovat niin pienet, että tuulivoimaloiden purkamisesta koituvat kustannukset voivat kaatua kunnan maksettavaksi.

Purkuvakuus on porrastettu vaiheittain. Jos jokin tuulivoimala jouduttaisiin jostain syystä purkamaan 10 vuotta käyttöönoton jälkeen, purkuvakuus olisi 50 000 euroa (teräshybriditornilla 55 000 euroa), mikä ei riitä välttämättä edes välttämättömän purkukaluston paikalle saamiseksi. Ja jos jokin tuulivoimala jouduttaisiin purkamaan 20 vuotta käyttöönoton jälkeen, purkuvakuus olisi vain 75 000 euroa (teräshybriditornilla 85 000 euroa), sekään ei välttämättä riittäisi edes välttämättömän purkukaluston paikalle saamiseksi.

Johtopäätös ja esitys

Edellä esitetyt seikat osoittavat, että Huuhtimäen tuulivoimahanke on toteuttamiskelvoton, ja siksi esitämme, että kunnanvaltuusto hyväksyy tämän aloitteen ja (1) keskeyttää Huuhtimäen osayleiskaavan valmistelun sekä (2) purkaa Suur-Savon Sähkö Oy:n kanssa tehdyn kaavoitusta koskevan sopimuksen.

Lisäksi Kangasniemen kunnan tulee jatkossa edellyttää riittäviä ja puolueettomia selvityksiä kaavan suunnittelussa, sekä ottaa aiemman paremmin huomioon kuntalaisten oikeus vaikuttaa kunnan toimintaan.

LIITTEET 1 Huuhtimäen hankkeen YVA:ssa ilmenneet haitat

Kangasniemellä 25.8.2025

Allekirjoitukset

Samuli Arkko (sit.), Ismo Manninen (kesk.), Milja Halttunen (kesk.)

LIITE 1 HUUHTIMÄEN HANKKEEN YVA:ssa ILMENNEET HAITAT

1. Uhka luonnolle ja vesistöille

Huuhtimäen hankkeen toteuttaminen olisi uhka alueella sijaitseville arvokkaille pienvesikohteille (Makolampi, Umpilampi ja Tuomikonlampi) sekä Leppäpurulle ja Tuomikonpurulle. Makolammesta laskeva Kilpipuru ohjaa vedet Yläneeseen, joka laskee edelleen Kangasniemelle arvokkaaseen Synsiöjärveen. Rakentamisvaiheessa hankealueella tehtävät maanrakennustöistä aiheuttaisivat vaikutuksia pintavesien määrään ja laatuun sekä sitä kautta vesieliöstöön. Rakentamistoimenpiteenä pintamaan poisto lisäisi pintavesiin kohdistuvaa valuntaa ja kiintoainekuormitusta. Huuhtimäen hankealueella on runsaasti turvemaita, joiden maanmuokkaustoimenpiteet aiheuttaisivat suuria kiintoaine- ja humuskuormituksia vesistöihin. (Ks. Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, s. 15.)

Esimerkiksi vedenjakaja-alueelle sijoittuvan voimalan WT5 rakentaminen voisi jopa muuttaa luontaisia veden laskusuuntia, mikä vaarantaisi hulevesien hallinnan. Vesilain 2 luvun 11 §:n mukaan **luonnontilaisen lähteen, noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty**. (Ks. Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, s. 24.) Myös yhteysviranomaisen on huomauttanut lausunnossaan (8.7.2024) arvokkaiden pienvesikohteiden ominaispiirteiden heikentämisestä. (Ks. Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, s. 24.)

Lisäksi Huuhtimäen hanke olisi toteutuessaan uhka hankealueen lähellä sijaitsevalle yksityiselle suojelualueelle (Taimin luonnonsuojelualue, YSA253840), eikä hanketoimija ole selvittänyt riittävällä tavalla, kuinka hanke vaikuttaisi mainittuun suojelualueeseen. (Ks. Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, s. 26.)

2. Uhka kulttuuriympäristöille sekä lähi- ja kaukomaisemille

Savonlinnan museon ja Keski-Suomen museon mukaan Huuhtimäen vaikutusalueella on valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä kohteita, sekä kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet Kokko ja Peltomäki alle kahden kilometrin päässä hankealueesta. Molemmat on inventoitu Etelä-Savon kulttuuriperintötietokantaan. (Ks. Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, s. 13.)

Huuhtimäen hankealue sijoittuu kahden maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen väliin sekä useiden mäen päällä sijaitsevien asutuskeskittymien välittömään läheisyyteen. (Ks. Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, s. 28.)

Näkymäalueanalyysin mukaan Huuhtimäen hanke muuttaisi pysyvästi kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti merkittävien alueiden maisemia. Voimat näkyisivät Kangasniemen kirkonkylään asti, sekä paikoitellen naapurikuntien puolelle jopa yli 30 km päähän. **Toteutuessaan Huuhtimäen tuulivoimateollisuusalue pilaisi nämä merkittävät kulttuuriympäristöt sekä maisema-alueet.**

3. Uhka alueen virkistyskäytölle

Toteutuessaan Huuhtimäen hanke haittaisi alueen virkistyskäyttöä peruuttamattomalla tavalla (ks. asukaskysely), mikä tahraisi kunnan imagoa sekä heikentäisi kunnan pito- ja vetovoimaa sekä asuinviihtyvyyttä.

Asukaskyselyn mukaan 76 % kyselyyn vastanneista pitää Huuhtimäen hankkeen aiheuttamia maiseman muutoksia virkistyskäyttöön kielteisinä. Lisäksi 67 % kyselyyn vastanneista pitää vaikutuksia jokaisenoikeuksiin kielteisinä.

4. Virheelliset melumallinnukset

Huuhtimäen hankkeen melumallinnus (18.12.2024, 1510081052-003) on tehty Vestas V162-6.0MW -laitosmallilla, jota ei enää valmisteta. Toteutuessaan Huuhtimäelle rakennettaisiin toisen tyyppisiä voimaloita, joiden äänitehotaso on melumallinnusta korkeampi. (Ks. Huuhtimäen hankkeen arviointiselostuksen melu- ja välkemallinnukset.)

Virheellinen malumallinnus antaa hankkeen vaikutuksista harhaanjohtavan käsityksen. Lisäksi kolmen voimalan (WT3, WT5 ja WT6) lyhyet etäisyydet toisistaan (vain noin 600 m) voisivat aiheuttaa ennakoimatonta melutason nousua. (Ks. Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, s. 11.)

Myös Mikkelin seudun ympäristöpalvelut on huomauttanut, että melumallinnus tulisi laatia ”pahimman mahdollisen tilanteen mukaisilla tiedoilla”, eli 10 MW:n ja 300 metriä korkeiden voimaloiden tiedoilla. (Ks. Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta s. 10) Myös Itä-Suomen hallinto-oikeus kiinnitti huomiota (6.5.2025) Huuhtimäen melumallinnusten harhaanjohtavuuteen (980/2025).

5. Kuntalaisiin kohdistuvat vaikutukset

Yhteysviranomaisen mukaan (8.7.2024) arviointiohjelman **vakava puute** on myös se, ettei arviointiohjelmaan sisältynyt yhteenvetoa hankkeen **todennäköisesti merkittävimmistä ympäristövaikutuksista**, eli **ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia**. (Ks. Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, s. 23.)

Kahden kilometrin säteelle jäisi 23 asuinrakennusta ja 10 lomarakennusta. 2–5 kilometrin säteelle jäisi 101 asuinrakennusta ja 130 lomarakennusta. (Ks. Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, s. 11.)

6. Puutteet lintujen muuton seurannassa sekä YVA-konsultin ”melko alhainen” kokemustaso

Muuttolintuja alueella havainnoivat paikalliset eivät pidä Rambollin lintureittien kartoitusta luotettavina, sillä alueella suoritettu lintujen muuton seuranta perustui vain 12

maastotyövuoroon keväällä (8.4.-17.5.2024) ja 12 maastotyövuoroon syksyllä (9.9.--26.10.2024). (Ks. linnuston muutonseuranta, s. 8)

Myös yhteisviranomaisen on todennut lausunnossaan (8.7.2024), että arviointiohjelman laatineen YVA-konsultti Ramboll Finland Oy:n henkilöiden ja heidän kokemusvuosiensa määrä on melko alhainen. (Ks. Yhteisviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, s. 23.)

7. Saavutettavuusselvityksen ongelmat ja puutteellisuudet

Saavutettavuusselvityksessä todetaan, että hankealueelle johtava yhdystie (15421) sekä Pyyvintie saattavat osoittautua muokkaustoimenpiteistä huolimatta liikennöintikelvottomiksi. Yhdystien (15421) mäkisyys ja mutkaisuus tuottaisivat erityisiä haasteita pitkille lapakuljetuksille. Pyyvintiellä puolestaan asuinrakennukset (talot) hankaloittaisivat etenkin pitkiä lapakuljetuksia. Ajoradan laajennukset mursketäytöillä, puiden kaadoilla ja esteiden poistolla eivät välttämättä riittäisi liikennöintiongelmien ratkaisemiseksi, kuten saavutettavuusselvityksessä todetaan. (Ks. Huhuhtimäen tuulivoimahankkeen saavutettavuusselvitys, s. 15.)

Lisäksi saavutettavuusselvityksessä ei ole tarkasteltu liikennöintimahdollisuutta tuulivoimaloiden osia raskaampien osien, kuten muuntamoiden, edellyttämien erikoiskuljetusten osalta. (Ks. Huhuhtimäen tuulivoimahankkeen saavutettavuusselvitys, s. 15–17.)

Hanketoimija ei siis ole selvittänyt, mahdollistaisivatko yhdystie 15421 ja Pyyvintie edes periaatteessa Huhuhtimäen tuulivoimateollisuusalueen rakentamisen.

8. Vaikutusalueen väestön vastustus – hankkeella ei ole sosiaalista hyväksyntää

Kuntalain mukaan kunnan asukkailla on oikeus vaikuttaa kunnan toimintaan (22 §) ja kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa (1 §).

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) mukaisessa asukaskyselyssä, joka kohdennettiin asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille 10 kilometrin etäisyydellä Huhuhtimäen hankealueesta, **vastaajien kokonaisnäkemys Huhuhtimäen hankkeesta on 71-prosenttisesti kielteinen (71 %)**.

Vastanneista **72 % pitää hyvänä vaihtoehtona sitä, ettei Huhuhtimäen hanke toteudu ollenkaan**; ja vastanneista 70 % pitää huonona vaihtoehtona sitä, että Huhuhtimäki toteutuisi.

Tuulivoimatuotannon aikaisia vaikutuksia asumisviihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön pidetään kielteisinä. ”Huolia aiheuttivat erityisesti vaikutukset luontoon, maisemaan ja terveyteen.” (Asukaskyselyn tulokset, s. 20)

Vastanneista 77 % pitää vaikutuksia luonnonympäristön moninaisuuteen kielteisinä.

Vastanneista 76 % pitää maiseman muutoksia virkistyskäytössä kielteisinä. Vastanneista 70 % pitää vaikutuksia luonnonrauhasta nauttimiseen kielteisinä. Vastanneista 67 % pitää

vaikutuksia jokaisenoikeuksiin kielteisinä, 62 % pitää melua kielteisenä, ja 59 % pitää välkettä kielteisenä.

Asukaskyselyn mukaan ”avoimissa kysymyksissä eniten ehdotettiin hankkeen keskeyttämistä haittojen vähentämiseksi” (ks. asukaskyselyn tulokset, s. 20). Lisäksi ”moni vastaaja toivoi, että vastaukset huomioidaan päätöksenteossa, eikä kysely ole vain muodollisuus” (ks. asukaskyselyn tulokset, s. 20).

Huuhtimäen hankkeella ei siis ole Kangasniemellä sosiaalista hyväksyntää. Ottaen huomioon asukkaiden oikeus vaikuttaa kunnan toimintaan (Kuntalaki 22 §), sekä kunnan tehtävä edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa (Kuntalaki 1 §), Huuhtimäen hanke on näiltä osin ristiriitainen kuntalain kanssa. Lisäksi hanke on ristiriidassa kuntastrategian kanssa, jossa korostetaan hyvinvoivia kuntalaisia sekä kestävää ja vetovoimaista luonto- ja asuinympäristöä.

9. Uhka kunnan imagolle

Huuhtimäen osayleiskaavan laadinta on aiheuttanut sosiaalisia ristiriitoja sekä vastakkainasettelua, jotka Kangasniemen kunta on itse aiheuttanut asettamalla hanketoimijan tarpeet kuntalaisten kuntalaisten edun ja hyvinvoinnin edelle. Siksi Huuhtimäen hanke tahraa kunnan mainetta ja uhkaa sen pito- ja vetovoimaa. Myös Itä-Suomen hallinto-oikeuden kumoama Kangasniemen kunnan rakennustarkastajan päätös todistaa, että kuntalaiset ovat valmiita puolustamaan oikeuksiaan kunnan virheellisten menettelyjen takia. Oikeudenkäyntien kierre on todennäköinen. Kuntalaistensa parasta ajattelevan kunnan ei tule taistella kuntalaisen oikeuksia vastaan hanketoimijan puolesta, vaan puolustaa kuntalaisten etuja ja hyvinvointia. Kuntalain (§ 1) mukaan kunnan tehtävänä olisi ”edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa”, eikä tarvella vetovoimaisia luonto- ja asuinympäristöjään.